

A. G. SCHLICHTER

ILJITŠIN LUONA

Ja vihdoinkin Smolna. Levälleen avattu kaksipuolinen rautaportti johtaa hyvin avaraan pihaan, jonka perällä on moni-ikkunainen tavallisen näköinen iso kivitalo. Siellä täällä liikkuu nopeassa tahdissa ihmisiä, portaiden lähellä seisoo noin kymmenen viisitoista kuorma- ja henkilöautoa — sellaiselta näytti siihen aikaan Smolna ulkoapäin. Vain kaksi kolmentuuman tykkiä, jotka seisoivat aivan sisäänkäytävän luona pääoven kummallakin puolen kertoivat siitä, mitä täällä oli pari viikkoa sitten odotettu ja mihin valmistauduttu.

En muista pyydettiinkö minua esittämään henkilötodistus, sillä koko huomioni oli kiintynyt siihen, millaisissa oloissa Neuvostovallan keskuskoneisto työskenteli ja toimi.

Silmään pisti ennen kaikkea neuvostokoneiston verrattain sääntillinen työ, se sääntillisuus todisti voittaneen proletariaatin varmuutta huomispäivästään.

— Tänne ovat kokoontuneet isännät, täällä tuntevat kaikki olevansa kotonaan,— sellainen oli ensimmäinen johtopäätös Smolnan yleisilasta saamistani vaikutelmista.

Kulkiessani työmiehpunakaartilaisen ohi, joka seisoj var-tiossa kivääri kädessä, vatatessani jonkun toimitsijan käytävällä tai kuunnellestani niitä vastauksia, joita aika ajoittain antoi asiakkaille odotushuoneessa Kansankomissaarien Neuvoston sihteerij (muistaakseni tov. Gorbunov),— kaikessa tunsin asiallisuuden ja varmuuden leiman.

Ja lopuksi mieleeni on jäänyt selvä vaikutelma ensimmäisestä päivästäni Kansankomissaarien Neuvostossa: Leninin työhuoneen vieressä kaksi huonetta — erittäin yksinkertainen odotushuone ja yleinen kanslia — sekä asiakkaiden tavattoman helppo pääsy neuvostotyöntekijäin puheille.

Miltä itseasiassa näytti tuo niin sanottu „odotushuone”? Se oli iso ja kolkko läpikäytävä huone, joka oli jaettu kahdella puusohvalla kahteen erisuuruiseen osaan. Sohvien välissä oli tavallinen pienehkö pöytä, jonka takana istui naishenkilö kysellen jokaiselta asiakkaalta hänen käyntinsä tarkoitusta. Kyselyn jälkeen asiakas siirtyi sohvan toiselle puolelle ja joutui huoneen isompaan osaan, joka tosiasiallisesti olikin odotushuone. Tavallinen pöytä mustepulloineen, sohva ja muutama tavallinen tuoli — siinä oli Kansankomissaarien Neuvoston odotushuoneen koko kalusto niinä päivinä.

Kuinka suurta iloa ja tyydytystä herättikään tämä vaatimattomuus jokaisessa työläisessä, joka erilaisten asioiden takia saapui Smolnaan, omaan työläishallitukseensa. Siellä oli kaikki hänelle omaa, läheistä ja tuttua. Tämän läheisyyden tunsivat erittäin hyvin työläiset ja talonpojat silloin, kun he saapuivat Kansankomissaarien Neuvoston kansliaan, siihen huoneeseen, jonka kautta kuljettiin Leninin virkahuoneeseen. Kanslia oli myös iso puolityhjä huone. Kolme tavallista kansliapöytää, yksi pöytä kirjoituskonetta varten, kaksi kaappia, muutama tuoli ja Leninin työhuoneen oven luona häthätää laitettu naulakko, johon hänen luokseen saapuneet asiakkaat ripustivat tavallisesti päällystakkinsa — siinä oli koko kanslian kalusto.

Siihen huoneeseen pääsin minäkin aivan heti. Ja muutaman minuutin kuluttua olin jo Leninin työhuoneessa.

— Me olemme odottaneet teitä jo pitkän aikaa, toveri Schlichter.— Lenin otti minut vastaan tavanomaisen toverillisesti ja ystävällisesti, mikä oli hänelle ominaista ei vain yksityisasiassa, vaan myöskin virka-asioissa.— Miksi te niin kauan valmistelitte tuloanne?

Kiiruhdin kertomaan Leninille, miten oli asianlaita hänen kirjeensä suhteen¹ sekä kerroin moskovalaisten mielialoista ja työstä.

Lenin kuunteli erittäin tarkkaavaisesti. Hänen oikea silmänsä siristyi, vasen silmä katsoi tarkkaavaisesti minuun.

— Kansankomissaarien Neuvoston lähimmässä istunnossa teidät vahvistetaan maatalouden komissaariksi,— lopetti Lenin asiallisen keskustelumme.— Olisi hyvä, jos te jo nyt ryhtyisitte ottamaan vastaan paikkakuntien talonpoikaislähettejä. Paikkakuntien työntekijöille on selitettävä ja heitä on neuvottava käytännöllisissä toimenpiteissä, jotka liittyvät maan konfiskoimista koskevaan dekreettiin. Siinä asiassa ei saisi viivästellä, mutta työntekijöitä ei riitä. Sitten on ministeriön virkakoneisto otet-

¹ Ks. „Lenin-kokoelma” XXI, s. 92.— *Toim.*

tava aivan heti omiin käsiin ja valmistettava kiireesti „Maan-
käyttöasetus”. Kansliasta teille annetaan kaikki asiakirjat ja
aineistot.

Sellainen oli Leninin lyhyesti muotoilema työohjelma, joka
oli suunniteltu ennen kaikkea maakysymystä ja sen yhteydessä
myös talonpoikaiskysymystä hoitavalle hallituselimelle Neu-
vostovallan keskuskoneistossa.

Todellakaan ei saanut viivytellä. Dekreetti maasta, joka oli
hyväksytty Suuren proletarisen sosialistisen vallankumouksen
ensimmäisinä tunteina marraskuun 8 päivänä 1917, sisälsi vain
periaatteelliset kohdat maan konfiskoimisesta ja sen luovutta-
misesta talonpoikien työkäyttöön tasasuhtaisen jaon perusteilla.
Konfiskoinnin käytännöllinen suorittaminen ja maan luovuttami-
nen talonpojille paikkakunnilla annettiin kuntien maakomiteoille
ja talonpoikien edustajain kihlakuntien Neuvostoille. Maan
luovuttamisen yhteydessä syntyi paljon kiistoja, heräsi mitä eri-
laisimpia kysymyksiä, joiden takia talonpoikain edusmiehiä
saapui Pietariin saadaksean vastauksen keskushallitukselta.
Niihin kysymyksiin piti vastata nopeasti, maareformia piti joh-
taa käytännöllisesti. Talonpoikien vuosisataisten haaveiden
tydyttäminen, maan luovuttaminen lujitti proletariaatin ja työ-
tätekevän talonpoikaiston liittoa. Ja taas se, että proletarinen
vallankumous kykenee voittamaan vain talonpoikien tuella, oli
meille bolševikeille selvää jo vuodesta 1905 lähtien. Juuri
siksi piti talonpoikien edustajia neuvoa asiallisesti ja neuvoa
nopeasti, juuri siksi piti ottaa omiin käsiin ministeriön virka-
koneisto.

Luonnollisesti Lenin antoi minulle vain periaatteelliset ohjeet
kajoamatta yksityiskohtaisesti suunniteltujen tehtävien toteutta-
misen menetelmiin ja keinoihin. Näiden keinojen löytäminen,
jonkin käytännöllisen toimenpiteen vallankumouksellisen tarkoi-
tuksenmukaisuuden määritteleminen oli minulle annetun tehtä-
vän vastuunalaisin ja vaikein puoli.

Maatalouskomissariaatin juoksevia asioita hoitamaan tarvit-
tiin siihen aikaan kipeästi henkilö, niin että Leninin määräyksen
mukaisesti minun todellakin piti kirjaimellisesti „aivan heti”
ryhtyä tehtäviini.

Eräs nainen, Kansankomissaarien Neuvoston kanslian työn-
tekijä, joka hoiti väliaikaisesti neuvonantotehtäviä maatalous-
kansankomissariaatissa, odotti minua jo oven luona ja kuultuaan
nimityksistäni työhön pyysi ottamaan heti häneltä vastaan
„asiat” ja „kanslian”. Minulla ei ollut vielä asuntoa enkä muu-
tenkaan ollut ehtinyt vielä luoda silmäystä ympärilleni junassa
valvotun yön jälkeen, mutta hänen tarmokas pyrkimyksensä
saada minut syventymään uuteen toimialaani vaikutti niin, että
suostuin heti vastustamatta tehtävieni hoitamiseen.

— Tässä on teidän kanslianne,— sanoi hän saattaen minut erään seinän vierellä seisovan kaapin luo ja aukaisen sen.— Tuossa on painettuna talonpojille osoitettu vetoamus, joka sisältää eräitä johtavia ohjeita. Siinä onkin kaikki, mitä meidän käytettävissämme on tähän asti ollut. Sen me annamme jokaiselle meidän luonamme käyvälle talonpojalle. Ja tässä,— jatkoi hän osoittaen toista hyllyä,— on kirjeitä ja sähkösanomia, ne ovat paikkakunnilta saatuja kyselyjä, tässä on talonpoikain edusmiesten anomuksia.

— Ja siinä kaikki? — kysyin häneltä.

— Siinä kaikki.

— Entä missä minä voisin alkaa työni? Jos saisin jonkinlaisen pöydän, tuolin tai pari.— Aloin huolehtia kansliani kalustamisesta katsellen arastelevasti ympärilleni.

Ja olipa syytä arastella, sillä niinä päivinä ei Smolnan ollut helppo täyttää pyyntöäni: kaikkea oli vain nipin napin.

— Erikoista työhuonetta maatalouden kansankomissaaria varten ei ole. Teidän pitää väliaikaisesti työskennellä tässä yleisessä kansliassa. Entä mistä saisimme pöydän? — aprikoi ensimmäistä työpaikkaani järjestelevä nainen.— Ottakaa tämä pieni pöytä, joka on Vladimir Iljitšin luona käyviä asiakkaita varten, tuoleja löytynee myös.

Koko kansliani oli vierelläni ja mukanani, „työhuoneeni” oli valmis.

Sittemmin minulla on ollut erilaisia huoneita työskennellessäni Pietarissa ja muilla paikkakunnilla. Mutta uskokaa, että on vaikea sanoa, työskentelinkö niissä huoneissa koskaan niin reippaasti ja niin asiallisen kiintyneesti kuin työskentelin niinä 7—8 päivinä, jotka istuin maatalouden kansankomissaarin pöydän takana Kansankomissaarien Neuvoston yleisessä kansliassa. Eikä se johtunut mistään muusta kuin siitä, että koko aikani niiden päivien virkatunteina kului melkein täydellisesti välittömässä ja asiallisessa keskustelussa talonpoikaisjoukkojen edustajain kanssa, niiden lähettien kanssa, jotka saapuivat Smolnaan ratkaistakseen kaikki kysymyksensä, saadakseen selityksen epäilyksiinsä.

Päivästä päivään heitä kävi luonani loputtomana joukkona, he olivat kaikki erilaisia, kaikki omalaatuisia omine vaatimuksiineen ja tarpeineen, jotka koskivat „omaa” kylää, ja silti kaikki he muistuttivat toinen toistaan.

— Mitä tästä tulee ja miten kaikki tapahtuu?..

— Miten se maan ottaminen esimerkiksi kävisi paremmin laatuun?

— Sillä käsitähän, toveri, ettei kenenkään mieltä pitäisi pahoittaa...

Sellinen oli niiden käytännöllisten kysymysten perussisältö, joiden takia maaseutu lähetti edustajiaan Pietariin saamaan selityksen Kansankomissaarien Neuvostossa yleensä sekä lisäksi „välttämättömästi itseltään Leniniltä”. Proletaarisen vallankumouksen dekreetti kaiken maan luovuttamisesta viivyttelämästä työtätekevälle talonpoikaistolle sai liikkeelle koko maaseudun sen syvimpiä väestökerroksia myöten. Maaseutuväki pyrki kiihkeästi maareformin käytännölliseen täytäntöönpanoon.

Kun muistelen kaikkea sinä aikana näkemääni ja kuulemaani en voi olla kertomatta eräästä sangen kuvaavasta tapauksesta, joka sai minut silloin ihmetyksen valtaan välittömyydellään. Toisena tai kolmantena päivänä minun nimittämisesstäni maatalouden kansankomissaariksi luokseni tuli kolmen miehen edustajisto Tšernigovin läänin talonpoikia. Heidän joukossaan oli muuan edustavan näköinen harmaahapsinen vaari, aito talonpoikaistyppi, joka näytti siltä kuin olisi vast'ikään päästänyt käsistään sahrankurjen. Hän esitti kysymyksiä, jotka koskivat yksinomaan hänen kotikylänsä maa-asioita ja sai minulta kaikki selitykset ja ohjeet. Kaikki muut valtuuskunnat saatuaan vastauksen poistuivat tavallisesti heti. Huomasin, ettei tämä vanhus aikonutkaan lähteä. Odotin mitä tapahtuisi edelleen... Ähkien ja yskien vähän aikaa niinkuin talonpojilla on tapana tehdä vaikeina hetkinä vanhus kysyi minulta:

— Toveri, miten saisi nähdä Leninin?

— Onko teillä hänelle asiaa? — kysyin vaarilta.

— En voi matkustaa takaisin kotiin, ellen saa nähdä Leniniä. Minun on häntä nähtävä ja kerrottava sitten kotikyläläisille, että näin Leniniä. Sellaisin evästyksin kotikyläläiseni lähettivät minut tänne. He sanoivat minulle: „Kysy ehdottomasti itseltään Leniniltä, mitä ja miten on tehtävä”.

Vanhuksen pyyntö tuntui mielestäni kiinnostavalta. Itsensä „maan”, kaukaisten maakuntien synkimmillä kulmilla vallankumousta suorittavien joukkojen välittömällä yhteydellä Leniniin — tämän vallankumouksen etujen ilmaisijaan, sen sieluun ja aivoihin — sellaisella yhteydellä oli mielestäni taktillisuontoinen merkitys. Tunsin joutuneeni vähän niinkuin kahden vaiheelle. Tiesin että kun menen Leninin luokse ja sanon, että häntä haluaa tavata Tšernigovin läänin edustaja, niin hän alkaa huijota käsillään ja vastaa minulle:

— Pyydän, että te itse järjestäisitte kaiken mitä tarvitaan.

Mutta tälle talonpoikaisedustajalle piti näyttää Leniniä välttämättä, ja niinpä saatoin nämä talonpojat hänen luokseen. Kirjaimellisesti 2—3 minuutin kuluttua — en yhtään liioittele — sain nähdä harmaahapsisen vanhuksen onnesta säteilevät kasvot, kun hän astui ulos Leninin työhuoneesta.

— Kiitos, toveri,—sanoi hän minulle,—nyt minä kerron kaikki kotona.

Vanhuksen kasvot puhuivat vilpittömästä ja syvällisestä luot-
tamuksesta Kommunistiseen puolueeseen, joka ensimmäisenä ja
vakavasti, tositeolla alkoi toteuttaa talonpoikain hartaimpia
unelmia maasta.

